

ถนนสายเศรษฐศาสตร์และการเมืองของ จอห์น เคนเนธ แกลเบรธ

หลายคนรู้สึกผิดหวังกับปาฐกถาซึ่งสิ้นสุดลงในช่วงแห่งเวลาไม่ถึงครึ่งชั่วโมง บางคนถึงกับกล่าวว่า องค์ปาฐกเตรียมมาขายหนังสือมากกว่าที่จะเตรียมมาแสดงปาฐกถา แต่ถึงอย่างไรก็ตาม วังวิชาการแห่งกรุงสยาม ซึ่งไม่เคยฟื้นจากความชบเซา (ด้วยเหตุที่ไม่เคยมียุคแห่งความรุ่งเรือง) ก็อัครู้สึกกระตือรือร้นมิได้ ที่ได้ต้อนรับศาสตราจารย์ จอห์น เคนเนธ แกลเบรธ (John Kenneth Galbraith) เมื่อต้นเดือนตุลาคม 2521

เพื่อนร่วมอาชีพเป็นจำนวนมากไม่ยอมรับว่า แกลเบรธเป็นนักเศรษฐศาสตร์ ด้วยเหตุเพียงว่า งานเขียนของเขาปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์มากกว่าในวารสารทางวิชาการ และด้วยเหตุเพียงว่า หนังสือที่เขาเขียนนั้นมีลักษณะชาวบ้านอ่านได้ นักวิชาการอ่านดี โดยไม่มีสูตรคณิตศาสตร์ที่ยกยออันยากแก่การเข้าแต่ประการใด แต่สำหรับผู้ที่นิยมชมชื่น ต่างก็ยกย่องว่า แกลเบรธเป็นนักเศรษฐศาสตร์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งปรัศยุบันสมัย บางคนไปไกลถึงกับกล่าวว่า แกลเบรธเป็นผู้ปฏิวัติแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ ผู้มีผลงานอันทางอิทธิพลไม่ยิ่งหย่อนไปกว่างานของอาดัม สมิท (Adam Smith) คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) และจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes)

ชีวิตยามเยาว์

จอห์น เคนเนธ แกลเบรธ เกิดในปี 2451 ณ หมู่บ้านเกษตรกรแห่งหนึ่งทางตอนเหนือทะเลสาบอีรี (Lake Erie) แห่งนครออนตาริโอ (Ontario) ประเทศแคนาดา บิดามีเชื้อสายสก๊อต และหมู่บ้านที่อยู่นั้นก็ประกอบด้วยผู้มีเชื้อสายสก๊อตเกือบทั้งหมด บิดาของแกลเบรธมีอาชีพเป็นครู แต่ต่อมาได้เปลี่ยนอาชีพมาประกอบเกษตรกรรม แกลเบรธได้เขียนเล่าชีวิตในวัยเด็กไว้ในหนังสืออัตชีวประวัติเรื่อง *The Non-potable Scoth* (Boston : Houghton Mifflin, 1964) และจากหนังสือเล่มนี้เองที่ช่วยให้เราได้ทราบว่า แกลเบรธใช้ชีวิตใกล้ชิดผู้เป็นบิดามากเพียงใด ความใกล้ชิดทำให้แกลเบรธได้รับถ่ายทอดทัศนคติที่สำคัญอย่างน้อยสองเรื่อง ซึ่งมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของเขาในเวลาต่อมา

ในประการแรก บิดาของแกลเบรธมีบทบาทสำคัญทางการเมืองในท้องถิ่น และพร่ำสอนบุตรให้เห็นว่า การเล่นการเมืองมิใช่เรื่องเสียหาย แกลเบรธได้ติดตามบิดาไปในงานชุมนุมทางการเมืองตั้งแต่อายุ 6-8 ขวบ เขาได้เรียนรู้การใช้อารมณ์ขันทางการเมืองจากบิดา ดังจะเห็นได้จากคำตอบของเขา เมื่อถูกถามว่าทำไมจึงสนใจเล่นการเมือง ซึ่งเขาตอบว่า “คุณพ่อของผมนึกว่า

* ตีพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสาร *โลกหนังสือ* ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 (มกราคม 2522)

เราจำเป็นต้องเล่นการเมือง เพราะรูปร่างอันสูงใหญ่ของเราจะสามารถช่วยเปลี่ยนโลกตามที่เราต้องการได้..” (แกลเบรธสูง 6 ฟุต 8 นิ้ว ส่วนบิดาของเขามีรูปร่างสูงใหญ่พอๆ กัน) ความสนใจการเมืองที่ถูกปลุกฝังมาตั้งแต่เด็กดังกล่าวนี้นำให้แกลเบรธเข้าไปมีบทบาทในพรรคเดโมแครทในเวลาต่อมา

ในประการที่สอง บิดาของแกลเบรธจัดอยู่ในกลุ่มเสรีนิยม และความคิดแบบเสรีนิยมได้ถูกถ่ายทอดไปสู่แกลเบรธเป็นอันมาก ด้วยเหตุนี้เอง จึงมิใช่เรื่องน่าประหลาดใจที่แกลเบรธได้มีส่วนเป็นที่ปรึกษา และร่างสุนทรพจน์ให้นายแอดไล สตีเวนสัน (Adlai Stevenson) ตัวแทนของกลุ่มเสรีนิยมที่พรรคเดโมแครทเลือกเป็นผู้สมัครแข่งขันชิงตำแหน่งประธานาธิบดีอเมริกันในปี 2495 และ 2499

การศึกษาในวัยเด็กของแกลเบรธเป็นไปอย่างกระตือรือร้น เขาเข้าโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ใกล้หมู่บ้าน ครูที่สอนส่วนใหญ่ตามถ้อยคำของแกลเบรธเป็น*สุภาพสตรีที่ไม่มีความรู้* ซึ่งอยู่ในวัยรุ่นสาวที่กำลังรอคอยการแต่งงาน แกลเบรธเข้าโรงเรียนมัธยมดัตตัน (Dutton High School) เมื่ออายุ 10 ขวบ ที่นั่นเขาได้พบครูใหญ่ที่มีทัศนคติเป็นปรปักษ์ต่อชาวสก็อตที่มีฐานะดี และตามคำบอกเล่าของแกลเบรธ ครูคนนี้นั้นจะไม่ค่อยรู้เรื่องราวในเรื่องที่กำลังสอนมากนัก ในระหว่างที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนมัธยมดัตตันนี้เอง สงครามโลกครั้งที่หนึ่งก็เกิดขึ้น ชีวิตในโรงเรียนส่วนหนึ่งจึงใช้ไปกับการฝึกทหาร และในระหว่างนี้ เขาก็ได้เรียนรู้ความขัดแย้งระหว่างชาวคานาดาเชื้อสายอังกฤษกับเชื้อสายสก็อต พวกอังกฤษส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตัวเมืองและมีอาชีพค้าขาย ส่วนพวกสก็อตนั้นอยู่ในชนบทและประกอบเกษตรกรรม เมื่อสงครามโลกครั้งที่หนึ่งสิ้นสุดลง พวกอังกฤษรวยเอาๆ ส่วนพวกสก็อตจนลงๆ เกษตรกรเชื้อสายสก็อตกล่าวหาว่า พ่อค้าอังกฤษใช้นโยบาย *ซื้อถูก ขายแพง* ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจดังกล่าวนี้นี้ได้มีอิทธิพลต่อความคิดของแกลเบรธ

จากโรงเรียนมัธยมดัตตัน แกลเบรธก้าวเข้าสู่วิทยาลัยเกษตรกรรมแห่งออนตาริโอ (Ontario College of Agriculture) ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาในสังกัดของมหาวิทยาลัยโตรอนโต (University of Toronto) ที่นั่นเขาได้ศึกษาวิชาสัตวบาล แต่บรรยากาศทางวิชาการไม่สู้ดีนัก เขาศึกษาอยู่ที่สถาบันนี้จนถึงปี 2473 จึงเดินทางไปศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้รับทุนของมูลนิธิเกียนนินิ (Giannini Foundation of Agricultural Economics) ที่เบิร์กลีย์ เขาต้องศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตรตามข้อผูกพันของทุนที่ได้รับ แกลเบรธเล่าประสบการณ์ในช่วงนี้ไว้ในบทความเรื่อง “Berkeley in the Age of Innocence” ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร *Atlantic* (June 1969) และต่อมารวบรวมพิมพ์ไว้ในหนังสือชื่อ *Economics, Peace and Laughter* (Boston : Houghton Mifflin, 1971)

แม้ว่าทุนที่ได้รับจะมีไม่มากนัก แต่เกลเบรชก็มีความสุขกับการใช้ชีวิตในเมือง เบิร์กลีย์ ทั้งๆ ที่ในเวลานั้นทั่วโลกกำลังเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ (depression) เบิร์กลีย์อุดมสมบูรณ์ด้วยบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่งแตกต่างจากออนตาริโออย่างลิบลิบ และที่สำคัญก็คือ เกลเบรชได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนกับครูบาอาจารย์ที่มีความรู้ ซึ่งมีส่วนช่วยสร้างฉันทะทางวิชาการให้แก่เขาอย่างมาก อาจารย์วิชาเศรษฐศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดของเกลเบรชในช่วงนี้ได้แก่ ลีโอ โรกิน (Leo Rogin) โรเบิร์ต เบรดี้ (Robert A. Brady) และ อีวอลด์ เกรเธอร์ (Ewald Grether)

ก้าวสู่หอคอยงาช้าง

ในปีที่สามที่เกลเบรชอยู่เมืองเบิร์กลีย์ เขาก็ถูกส่งไปช่วยสอนหนังสือในมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่เมืองเดวิส (Davis) เขาเล่าชีวิตในช่วงนี้อย่างตลกขบขันว่า เขามีโอกาสเป็นทั้งหัวหน้าสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตร สาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาการจัดการไร่นา เพราะเขาเป็นเพื่อนร่วมงานเพียงคนเดียวของคณบดี เขาได้รับเงินได้ถึงปีละ 1,800 เหรียญอเมริกัน ดังนั้น จึงมีเงินอมส่งกลับไปให้ครอบครัวในแคนาดาสำหรับการศึกษาเล่าเรียนของน้องสาว ในปี 2477 เกลเบรชก็ได้รับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย และในปีต่อมา เขาก็อพยพไปอยู่ฟากตะวันออกของสหรัฐอเมริกา โดยรับตำแหน่งอาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดในเวลานั้นเต็มไปด้วยนักเศรษฐศาสตร์ผู้มีชื่อเสียง บรรยากาศทางวิชาการในสถาบันการศึกษาที่เก่าแก่แห่งนี้มีส่วนกระตุ้นให้เกลเบรชขยายวงกรอบทางวิชาการ จากเศรษฐศาสตร์การเกษตรไปสู่เรื่องอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐศาสตร์มหภาค เวลานั้นปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำยังเป็นปัญหาที่แก้ไม่ตก เพราะทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เท่าที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ ดังนั้น เมื่อจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ เขียนหนังสือชื่อ *The General Theory on Employment, Interest and Money* ตีพิมพ์ในปี 2479 อันมีผลในการปฏิวัติแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ของสำนักคลาสสิก (Classical Economics) ซึ่งมีอิทธิพลในเวลานั้นโดยสิ้นเชิง จึงก่อให้เกิดความตื่นตัวในหมู่นักเศรษฐศาสตร์เป็นอย่างมาก การปฏิวัติแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ในครั้งนี้ เรียกกันในเวลาต่อมาว่า *Keynesian Revolution* ทฤษฎีของเคนส์ถูกถ่ายทอดจากเมืองเคมบริดจ์แห่งประเทศอังกฤษ ไปสู่เมืองเคมบริดจ์แห่งมลรัฐแมสซาชูเซตต์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเป็นแกนนำที่เผยแพร่ทฤษฎีของเคนส์ในสหรัฐอเมริกา เกลเบรชเล่าเรื่องนี้ไว้ในบทความเรื่อง “How Keynes Came to America” (ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกใน *New York Times Book Review* ฉบับวันที่ 16 พฤษภาคม 2508)

ตามคำบอกเล่าของเกลเบรธ บรรดาอาจารย์วิชาเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเวลานั้นสอนแต่เศรษฐศาสตร์ของสำนักคลาสสิกในตอนกลางวัน แต่พอตกเย็นก็พากันจับกลุ่มอภิปรายทฤษฎีของเคนส์ ผู้นำในการอภิปรายและเผยแพร่ทฤษฎีของเคนส์ ก็คือ อัลวิน แฮนเสน (Alvin Hansen) และซีมัวร์ แฮร์ริส (Seymour Harris) เกลเบรธเองแม้จะมีได้เป็นแกนนำในเรื่องนี้ แต่ก็ได้เดินทางไปอยู่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ในปี 2479 นั้นเอง เกลเบรธใช้เวลาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์หนึ่งปีเศษ เพื่อศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดของเคนส์ แม้ว่าเขาจะมีได้พบปะกับเคนส์ แต่จากการเสวนากับบรรดาสาธุศิษย์ของเคนส์ เกลเบรธก็มั่นใจว่า ทฤษฎีและแนวความคิดของเคนส์เป็นการเดินสู่แนวทางที่ถูกต้อง

แต่การเปลี่ยนแปลงใดๆ โดยไม่มีการต่อต้านคัดค้านนั้น ไม่เคยปรากฏในประวัติศาสตร์อารยธรรมแห่งมนุษยชาติ ด้วยเหตุนี้ จึงมีใ้เรื่องน่าประหลาดใจที่ทฤษฎีของเคนส์ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างสาหัสเสียดสี แต่ความข้อนี้อีกก็ได้เป็นเหตุให้ความก้าวหน้าทางวิชาการหยุดชะงักลงแต่ประการใด บรรดานักเศรษฐศาสตร์ ‘หัวก้าวหน้า’ ทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นคนหนุ่มอย่าง นายพอล แซมมวลสัน (Paul A. Samuelson) หรือคนแก่อย่างอัลวิน แฮนเสน ได้ตัดสินใจแล้วว่า *เราจะฝ่าข้ามไป* ในการพัฒนาทฤษฎีของเคนส์ เพื่อใช้แก้ปัญหาเศรษฐกิจในโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จพอสมควร เพราะเพียงสามทศวรรษต่อมา แม้แต่ประธานาธิบดีนิกสันก็ยังประกาศว่า *เวลานี้เราทุกคนล้วนแล้วแต่เป็นสาวกของเคนส์* อย่างไรก็ตาม ในยุคหมอมือครองเมืองเมื่อลัทธิแมกคาร์ธี (McCarthyism) มีอิทธิพลทางการเมืองในสหรัฐอเมริการะหว่างปี 2493-2497 (ดู *โลกหนังสือ ฉบับเดือนตุลาคม 2521*) บรรดาผู้เผยแพร่ทฤษฎีของเคนส์ในสหรัฐอเมริกาก็พลอยถูก ‘หางเครื่อง’ ไปด้วย บ้างก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นซ้าย บ้างก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ เกลเบรธเองก็หาได้รอดพ้นจากเงื้อมมือของ ‘หมอมือ’ ไม่ เพราะเขาถูกกล่าวหาว่าเป็น ‘หัวโจก’ กลุ่มสาวกของเคนส์ในสหรัฐอเมริกา ตัวการในการกล่าวหาเป็นองค์กรที่มีชื่อว่า *มูลนิธิเวริตัส* (Veritas Foundation) ซึ่งให้เงินอุดหนุนในการตีพิมพ์หนังสือชื่อ *Keynes At Harvard* หนังสือเล่มนี้พยายามชี้ให้เห็นว่า คณะเศรษฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเป็นกระบอกเสียงของเคนส์ในสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นข้อเท็จจริงอันยากที่จะปฏิเสธได้ แต่ข้อกล่าวหาที่หนักข้อก็คือ Keynesianism มีความหมายเท่ากับ Socialism, Marxism, Communism และ Fascism นักเศรษฐศาสตร์หลายคนมองปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ว่าเป็นลมหายใจเฮือกสุดท้ายที่จะปกป้องทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักคลาสสิก แต่การปกป้องก็ใช้วิธีการสกปรกอันสุดที่จะพรรณนา เกลเบรธกล่าวว่า ผู้ที่โจมตีทฤษฎีและแนวความคิดของเคนส์มักจะไม่เคยอ่านงานเขียนของเคนส์ และกล่าวต่อไปว่า *..มันเหมือนกับ การโจมตีว่า หนังสือกามสูตรเป็นหนังสือลามก ทั้งๆที่อ่านภาษาสันสกฤตไม่ออก..* อย่างไรก็ตาม นักเศรษฐศาสตร์ฮาร์วาร์ดที่โดน ‘หางเครื่อง’ ของการเมืองยุคหมอมือครองเมืองหนักกว่าเพื่อน ก็คือ

ลือกลิน เคอร์รี่ (Lauchlin Currie) เคอร์รี่เคยเป็นอาจารย์สอนหนังสืออยู่ที่ฮาร์วาร์ด แต่ไม่ได้รับการต่อสัญญาจ้าง เพราะไม่มีผลงานทางวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากเคอร์รี่ไม่สู้สบายใจที่ต้องสอนทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักคลาสสิก เคอร์รี่ครุ่นคิดถึงวิธีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ และตามคำบอกเล่าของเกลเบรธ แนวความคิดของเคอร์รี่คล้ายคลึงกับเคนส์มาก เพียงแต่ไม่สามารถประมวลเสนอการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเท่านั้น ต่อมาเคอร์รี่ได้เข้าร่วมอยู่ในคณะที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจของประธานาธิบดีรูสเวลท์ และมีบทบาทสำคัญในการประยุกต์ทฤษฎีและแนวความคิดของเคนส์มาใช้ในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจ

ในระหว่างที่เพื่อนร่วมงานที่ฮาร์วาร์ดกำลังตื่นเต็นกับงานเขียนของเคนส์นั่นเอง เกลเบรธก็ได้รู้จักกับโจเซฟ เคนเนดี จูเนียร์ (Joseph Kennedy, Jr.) พี่ชายคนโตของจอห์น เคนเนดี เกลเบรธเริ่มสนิทสนมกับตระกูลเคนเนดีนับแต่นั้นมาและเป็นเหตุให้ได้เป็นที่ปรึกษาของจอห์น เคนเนดีในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อตำแหน่งประธานาธิบดีอเมริกันในเวลาต่อมา ในระยะเวลาใกล้เคียงกับที่เกลเบรธเริ่มสนิทสนมกับโจเซฟ เคนเนดีนี้เอง เขาก็ได้พบและแต่งงานกับแคทเธอรีน แอตวอเตอร์ (Catherine Atwater) ผู้ซึ่งในเวลาต่อมาได้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์วิชาภาษาเยอรมัน ณ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์

หัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิต

ดังได้กล่าวแล้วว่า แม้พื้นฐานทางการศึกษาของเกลเบรธจะเน้นหนักทางด้านเศรษฐศาสตร์การเกษตร แต่ต่อมาเขาได้หันมาสนใจเศรษฐศาสตร์มหภาค และเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรมในปี 2481 เกลเบรธได้ร่วมกับเฮนรี เดนนิสัน (Henry S. Dennison) เขียนหนังสือเรื่อง *Modern Competition and Business Policy*

ในปี 2482 เกลเบรธย้ายไปสอนหนังสือที่มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน ระหว่างนั้นเขาได้รับแต่งตั้งให้ไปช่วยงานของหน่วยราชการต่างๆ และในปี 2484 ประธานาธิบดีรูสเวลท์ก็แต่งตั้งให้เขาเป็นรองผู้อำนวยการ Office of Price Administration ซึ่งมีบทบาทในการควบคุมราคาสินค้าและบริการต่างๆ เกลเบรธดำรงตำแหน่งนี้อยู่เพียงสองปีก็ลาออกจากตำแหน่งในปี 2486 โดยพยายามสมัครเป็นทหารในสงครามโลกครั้งที่สอง แต่กองทัพยกไม่ยอมรับ เพราะเกลเบรธตัวสูงเกินไป เขาจึงเข้าร่วมในกองบรรณาธิการของเฮนรี ลูส (Henry Luce) ในการจัดทำนิตยสาร *Fortune* งานในตำแหน่งใหม่นี้ช่วยให้เขาได้มีโอกาสดพัฒนาทักษะในการเขียนหนังสือ เมื่อสงครามใกล้สิ้นสุดลง เกลเบรธกลับเข้ารับราชการใหม่ คราวนี้มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ *U.S. Strategic Bombing Survey* โดยมีหน้าที่ประเมินประสิทธิผลของกองทัพอเมริกันในการถล่มเยอรมนีและญี่ปุ่น เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงเขากลับไปทำงานให้แก่ นิตยสาร *Fortune* อีกครั้งหนึ่ง และในปี

2472 แกลเบอร์ท ก็ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง Paul M. Warburg Professor of Economics ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และดำรงตำแหน่งนี้อยู่ถึง 26 ปี จึงได้ลาออกในปี 2518

ภาวะสงครามทำให้ความก้าวหน้าทางวิชาการต้องหยุดชะงักไปชั่วคราว นักเศรษฐศาสตร์หนุ่มๆ จำนวนมากต้องรับใช้ชาติด้วยการเป็นทหาร ดังนั้น เมื่อสงครามสิ้นสุดลง คนหนุ่มเหล่านี้ก็ทยอยกลับสู่มหาวิทยาลัย และเพื่อที่จะให้งานวิชาการรุดหน้าไปได้อย่างมั่นคง นักเศรษฐศาสตร์กลุ่มหนึ่งจึงร่วมกันสำรวจสถานะของเศรษฐศาสตร์แขนงต่างๆ บทสำรวจเหล่านี้ตีพิมพ์รวมไว้ในหนังสือชื่อ *A Survey of Contemporary Economics* (Philadelphia : Blakiston, 1948) โดยมีโฮเวิร์ด เอลลิส (Howard S. Ellis) เป็นบรรณาธิการ ในหนังสือเล่มนี้แกลเบอร์ทได้เขียนบทความเรื่อง “Monopoly and the Concentration of Economic Power”

แกลเบอร์ทใช้เวลาส่วนใหญ่ในปี 2494 เขียนหนังสือเรื่อง *The Theory of Price Control* ซึ่งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดจัดพิมพ์ในปีต่อมา แกลเบอร์ทรู้สึกผิดหวังอย่างยิ่งเนื่องจากมีผู้สนใจหนังสือเล่มนี้น้อยผิดปกติ ความผิดหวังทำให้แกลเบอร์ทเปลี่ยนเจมชีวิต นับแต่นั้นไป งานของเขาจะไม่มุ่งรับใช้สมาชิกกลุ่มน้อยในชุมชนวิชาการ แต่จะรับใช้สังคมส่วนใหญ่ สิบห้าปีให้หลัง แกลเบอร์ทกล่าวถึงหัวเลี้ยวหัวต่อในชีวิตช่วงนี้ในการให้สัมภาษณ์ *The New York Times Book Review* (ฉบับวันที่ 25 มิถุนายน 2510) ความตอนหนึ่งว่า

“ - - ผมคิดว่า ส่วนใหญ่ของผู้ที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ (*The Theory of Price Control*) จักต้องกล่าวว่า นี่เป็นหนังสือเล่มที่ดีที่สุดเท่าที่ผมเคยเขียน แต่ขอยุ่ยากข้อเดียวที่มีอยู่ก็คือ มีคนเพียง 5 คนที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ อาจจะเป็น 10 คน ผมได้ตัดสินใจเด็ดขาดว่า ไม่มีวันอีกแล้วที่ผมจะรอรับความกรุณาจากนักวิชาการสาขาเศรษฐศาสตร์ผู้ซึ่งมีอำนาจอันมหาศาล ที่จะทำเชเขื่อนต่อข้อเขียนของผม ผมเริ่มที่จะเขียนเพื่อชุมชนที่ใหญ่ยิ่งกว่า - - - ให้สาธารณชนที่อิ่งใหญ่กว่าคอยเที่ยวถามนักเศรษฐศาสตร์ทั้งหลายว่า ‘ท่านมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับความคิดของแกลเบอร์ทในเรื่องการควบคุมราคา’ และแล้วนักเศรษฐศาสตร์เหล่านี้ก็จำต้องเผชิญกับสิ่งที่ผมได้กล่าวไว้...”

นับตั้งแต่นั้นมา งานเขียนของแกลเบอร์ทก็พรั่งพรูสู่บรรณพิภพ สาธารณชนพากันกล่าวขวัญถึงเขา จนชุมชนวิชาการสาขาเศรษฐศาสตร์มีอาจทำเฉยเมยต่อเขาได้อีกต่อไป

แกลเบอร์ทได้ชี้ให้เห็นว่า ความรู้ที่เรียกกันว่า *เศรษฐศาสตร์* นั้นมีรูปลักษณะเสมือนหนึ่งปิรามิด ความรู้ส่วนที่เป็นฐานของปิรามิดนี้เป็นส่วนที่นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ และเป็นส่วนที่สามารถนำไปสื่อข่าวสารให้คนในสาขาวิชาอื่นและชาวบ้าน โดยทั่วไปเข้าใจได้ แกลเบอร์ทเรียกความรู้ส่วนนี้ว่า *เศรษฐศาสตร์ชั้นต่ำ* (*The Lower Economics*) ส่วนความรู้ที่ถือเป็นส่วนยอดของปิรามิด ซึ่งเขาเรียกว่า *เศรษฐศาสตร์ชั้นสูง* (*The Higher Economics*) นั้น เป็นความรู้ที่มักไม่สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตจริงได้มากนัก *เศรษฐศาสตร์ชั้นสูง* พยายามที่จะใช้วิธีการ

ทางวิทยาศาสตร์ (scientific method) ในการอธิบายและวิเคราะห์พฤติกรรมและปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจต่างๆ แต่สังคมมนุษย์ไม่เหมือนกับหลอดทดลองหรือห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ ในขณะที่นักวิทยาศาสตร์สามารถควบคุมสถานะของหลอดทดลอง เพื่อค้นหาความรู้ใหม่ๆ ได้ แต่นักเศรษฐศาสตร์ไม่สามารถควบคุมสถานะของสังคมเศรษฐกิจได้ การนำระเบียบวิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์มาใช้วิเคราะห์พฤติกรรมและปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจต่างๆจึงทำได้โดยจำกัด ข้อจำกัดดังกล่าวนี้ทำให้นักเศรษฐศาสตร์จำต้องจำกัดการวิเคราะห์โดยพิจารณาเฉพาะแต่ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (economic factors) และมีผลให้ชื่อวิชาเศรษฐศาสตร์ในภาษาอังกฤษ ซึ่งเดิมใช้ว่า Political Economy แปรเปลี่ยนมาเป็น Economics แกลเบรทพยายามชี้ให้เห็นว่า การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์จะหาประโยชน์อันใดมิได้ หากมิได้คำนึงถึงปัจจัยที่มีไข่งปัจจัยทางเศรษฐกิจ (non-economic factors) โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างอำนาจ (Power structure) ปัจจัยทางการเมือง สังคมวิทยา และอื่นๆ การที่นักเศรษฐศาสตร์พยายามแสดงความเป็นเลิศทางวิชาการ ด้วยการไต่เต้าขึ้นไปสู่ยอดปิรามิดแห่งความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ ยังผลให้ทฤษฎีและแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์เป็นอันมาก ไม่สู้เป็นประโยชน์ในโลกแห่งความเป็นจริงเท่าใดนัก

โดยเหตุที่แกลเบรทมีความคิดเช่นนี้เอง นักเศรษฐศาสตร์จำนวนมากจึงจัดแกลเบรทอยู่ในกลุ่มลัทธิเศรษฐกิจที่เรียกกันว่า *Neo-Institutionalism* วิธีการวิเคราะห์ของนักเศรษฐศาสตร์ในกลุ่มนี้นับว่าผิดแผกแตกต่างจากนักเศรษฐศาสตร์โดยทั่วไปในข้อที่ว่า มิได้อาศัยคณิตศาสตร์สมการและข้อสมมติอันสลับซับซ้อน หากทว่ายึดถือ *การเล่าเรื่อง* (storytelling) เป็นสำคัญ โดยพยายามรวบรวมข้อเท็จจริงที่ตรงประเด็น ผสมกลมกลืนกับทฤษฎีและความคิดเห็นเพื่อให้เรื่องเล่าที่น่าเชื่อถือ ไม่ว่าวิธีการวิเคราะห์โดยการเล่าเรื่องนี้จะไม่ใช่ข้อเสียอย่างไร แต่อิทธิพลของแกลเบรทที่มีต่อวิวัฒนาการของวิชาเศรษฐศาสตร์ ยังผลให้วิชานี้ย่นไปสู่อุคสมัยที่ยังมีชื่อในภาษาอังกฤษว่า *Political Economy*

งานเขียนชิ้นสำคัญ

หลังจากที่ได้ตัดสินใจก้าวจากหอคอยงาช้าง แกลเบรทได้เขียนหนังสือหลายต่อหลายเล่ม ซึ่งทุกเล่มกลายเป็นหนังสือขายดีในเวลาต่อมา และอาจจะไม่ผิดนักที่จะกล่าวว่า ในบรรดาผู้ที่มีอาชีพนักเศรษฐศาสตร์ด้วยกันแล้ว ไม่มีนักเศรษฐศาสตร์คนใดแห่งปรตยุบันสมัยที่สามารถผลิตผลงานที่ขายดีเท่าแกลเบรท

การที่หนังสือของแกลเบรทเป็นหนังสือขายดีทุกเล่มนั้น ส่วนสำคัญส่วนหนึ่งเป็นเพราะแกลเบรทมีศิลปะแห่งการประพันธ์อันเลอเลิศ ความสามารถของเขาในการเลือกใช้ศัพท์เป็นสิ่งทีผู้อ่านเกือบทุกคนมีอาจปฏิเสธได้ แต่ที่สำคัญยิ่งกว่าก็คือ ความคิดความอ่านของแกลเบรทแตกต่างจากนักเศรษฐศาสตร์โดยทั่วไป ดังได้กล่าวแล้วว่า แกลเบรทมีวิธีการมองปัญหาเศรษฐกิจที่

ไม่เหมือนกับนักเศรษฐศาสตร์ในหอคอยาง้าง ทั้งยังได้โจมตีเนื้อหาสาระและวิธีการสอนเศรษฐศาสตร์ที่ถ่ายทอดกันในมหาวิทยาลัยต่างๆ ด้วยเหตุนี้เอง จึงมีใช้เรื่องน่าประหลาดใจที่ปรากฏว่า ทุกครั้งที่หนังสือเล่มใหม่ของเกลเบรชออกสู่บรรณพิภพ สงครามทางความคิดในหมู่นักเศรษฐศาสตร์มักจะประทุขึ้นเสมอ ตลอดระยะเวลาเกือบสามทศวรรษที่ผ่านมา

ในบรรดางานเขียนทั้งหลายของเกลเบรช หนังสือที่เป็นชนวนแห่งสงครามทางความคิดในหมู่นักเศรษฐศาสตร์มีอยู่อย่างน้อย 5 เล่ม คือ

- (1) *American Capitalism* (2495)
- (2) *The Affluent Society* (2501)
- (3) *The New Industrial State* (2510)
- (4) *Economics and the Public Purpose* (2516)

ระบบทุนนิยมอเมริกัน

American Capitalism เป็นหนังสือเล่มแรกที่เกลเบรชเขียนขึ้นเพื่อสาธารณชน โดยตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 2495 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในการตีพิมพ์ในปี 2499 หนังสือเล่มนี้มีจุดหมายที่จะอธิบายว่า ระบบทุนนิยมในสหรัฐอเมริกาอาศัยกลไกอะไรในการทำงาน เกลเบรชมีความเห็นว่า ทฤษฎีและหลักเศรษฐศาสตร์ใดๆ ที่มีข้อสมมติว่า มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ (perfect competition) ไม่อาจใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสมัยใหม่ได้ ความพยายามที่จะให้มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ ด้วยการออกกฎหมายห้ามผูกขาด (anti-trust law) โดยหวังว่า การแข่งขันจะช่วยให้มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพนั้น เป็นความพยายามที่ไร้ประสิทธิผล เพราะส่วนใหญ่ของระบบเศรษฐกิจอเมริกันล้วนแต่มีอำนาจผูกขาดเกือบทั้งสิ้น หากอำนาจผูกขาดเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ระบบเศรษฐกิจอเมริกันก็เป็นระบบที่ผิดกฎหมาย การจับบริษัทบางบริษัทขึ้นศาลฐานมีอำนาจผูกขาดนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ แต่การลงโทษระบบเศรษฐกิจทั้งระบบด้วยข้อหาว่ามีอำนาจผูกขาดนั้นย่อมเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เกลเบรชพยายามชี้ให้เห็นว่า แม้การผูกขาดจะทำให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร แต่อำนาจผูกขาดในระบบเศรษฐกิจก็ก่อให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสียที่เกิดขึ้น เพราะอำนาจผูกขาดนั่นเองช่วยให้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปได้ ความคิดเห็นในเรื่องนี้ของเกลเบรชมิใช่เรื่องใหม่ เพราะโจเซฟ ชุมปีเตอร์ (Joseph Schumpeter) เพื่อนร่วมงานที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้เคยกล่าวถึงมาก่อนแล้ว

ถ้าหากอำนาจผูกขาดเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่อำนาจผูกขาดจะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร เกลเบรชมีความเห็นว่า ในเมื่อการมีอำนาจผูกขาดในอุตสาหกรรมต่างๆ เป็นปรากฏการณ์ทั่วไป และเราไม่สามารถทำลายอำนาจ

ผูกขาดเหล่านี้ได้ ทางออกก็คือ การสร้างอำนาจที่คานอำนาจผูกขาด (countervailing power) ขึ้น เมื่อผู้ผลิตมีอำนาจผูกขาดในตลาดสินค้าและบริการต่างๆ บรรดาเจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งหลายจะต้องผนึกกำลังรวมตัวกัน เพื่อสร้างอำนาจต่อรองกับผู้ผลิต ธรรมชาติจะต้องรวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงาน เกษตรกรจะต้องผนึกกำลังกันเป็นกลุ่มก้อน เพื่อให้มีอำนาจต่อรองในการขายปัจจัยการผลิตและวัตถุดิบแก่บรรดาบริษัทผู้ผลิตทั้งหลายได้ ขณะเดียวกัน บรรดาร้านค้าปลีกทั้งหลายก็ต้องรวมตัวกันเป็นสมาคมร้านค้าปลีก เพื่อให้มีอำนาจต่อรองในการรับสินค้าจากผู้ผลิตมาขาย ผู้บริโภคก็ต้องรวมตัวกันเป็นสหกรณ์เพื่อให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อสินค้าจากผู้ขาย ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ ผู้ผลิตที่มีอำนาจผูกขาดจะต้องเผชิญกับอำนาจต่อรอง ทั้งจากเจ้าของปัจจัยการผลิตผู้ขายวัตถุดิบ ตลอดจนผู้บริโภค การรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่างๆ เหล่านี้จึงมีผลเสมือนหนึ่งการสร้างอำนาจผูกขาดขึ้นมาคานอำนาจผูกขาดของผู้ผลิต ซึ่งจะช่วยให้สวัสดิภาพของสังคมดีขึ้น เนื่องจากผู้ผลิตที่มีอำนาจผูกขาดจะไม่สามารถฉกประโยชน์จากอำนาจผูกขาดที่มีอยู่ได้โดยง่ายอีกต่อไป

สังคมอุดมโภคทรัพย์

ในปี 2501 หนังสือที่ชื่อว่าอีกเล่มหนึ่งของเกลเบรธก็ออกสู่ตลาด *The Affluent Society* เสนอแนวความคิดเรื่องปัญญาดั้งเดิม (Conventional wisdom) โดยกล่าวว่า มนุษย์มีแนวโน้มที่จะยึดติดอยู่กับความรู้และทัศนคติอันเป็นที่ยอมรับกันในยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง ซึ่งเกลเบรธเรียกว่า ปัญญาดั้งเดิม การแสดงออกเพื่อคัดค้าน ปัญญาดั้งเดิม มักจะถูกต่อต้าน และกว่าที่ความรู้ใหม่และทัศนคติใหม่จะเป็นที่ยอมรับกัน ก็ต้องผ่านการโต้แย้งอย่างคึกคัก ด้วยเหตุนี้จึงมีน้อยคนนักที่จะกล้าลุกขึ้นมาคัดค้านปัญญาดั้งเดิม แต่การยึดติดอยู่กับปัญญาดั้งเดิมก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้าทางวัฒนธรรมในด้านความคิด ซึ่งทำให้การแก้ปัญหาสังคมเศรษฐกิจต่างๆ ลุ่่วงได้ช้ากว่าที่ควร เกลเบรธได้ชี้ให้เห็นว่า ในสังคมที่รุ่งเรืองและอุดมสมบูรณ์ด้วยโภคทรัพย์เฉกเช่นสหรัฐอเมริกา ปัญญาดั้งเดิมได้หล่อหลอมให้คนเห็นดีเห็นงามกับการพัฒนาโดยมุ่งเพิ่มผลผลิต และทำให้ประชาชนยอมรับการทำงานของ กลไกราคา (price mechanism) สังคมอเมริกันเป็นสังคมที่สมบูรณ์ด้วยโภคทรัพย์ แต่ถึงกระนั้น คนเป็นจำนวนมากก็ยังยากจนข้นแค้น ในขณะที่ความอุดมสมบูรณ์ทางวัตถุเพิ่มขึ้น แต่คุณภาพของชีวิตกลับเลวลง ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

เกลเบรธได้ชี้ให้เห็นว่า สังคมที่สมบูรณ์ด้วยโภคทรัพย์เช่นสหรัฐอเมริกา ต้องเผชิญกับปัญหาที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

ปัญหาที่หนึ่งก็คือ ปัญหาอันเกิดจากการสร้างอุปสงค์เทียม (artificial creation of demand) เกลเบรธจำแนกความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนสูง (high-urgency wants) และความต้องการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่ำ (low-urgency wants) เกลเบรธชี้ให้เห็นว่า สินค้าและบริการที่ผลิตในภาคเอกชนนับวันรุ่งแต่จะจำเป็นแก่การ

ครองชีพน้อยลงทุกที ทั้งนี้เนื่องจากสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตมีการผลิตอย่างเพียงพอแล้ว ด้วยเหตุดังนั้น บริษัทธุรกิจทั้งหลายจึงทุ่มเงินใช้จ่ายในการโฆษณา และการส่งเสริมการขาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคมีความต้องการมากขึ้น จะได้ผลิตสินค้าและบริการที่ไม่สู้จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้มากขึ้น วิธีการขายที่ใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขายสินค้าแบบผ่อนส่งทำให้ประชาชนจำนวนมากมีหนี้สิน ยิ่งมีการขายสินค้าแบบผ่อนส่งมากเพียงใด ประชาชนก็ยังมีหนี้สินมากเพียงนั้น การมีหนี้สินก่อให้เกิดความตึงเครียดในสังคม เพราะประชาชนต้องกระเสือกกระสนหาเงินได้เพื่อนำมาชำระค่าสินค้าที่ซื้อแบบผ่อนส่ง ทั้งๆที่สินค้านั้นอาจมีความจำเป็นต่อการครองชีพน้อย ในแง่นี้ แกลเบรชพยายามลดล้างทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ดั้งเดิมที่มีข้อสมมติว่า ความต้องการของมนุษย์เป็นอิสระจากปัจจัยทั้งปวง และผู้ผลิตเป็นผู้รับใช้ผู้บริโภค แต่แกลเบรชชี้ให้เห็นว่า ความต้องการของมนุษย์ที่เกิดจากตัวผู้บริโภคเอง โดยมิได้ถูกกระตุ้นให้มีขึ้น เป็นความต้องการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนสูง (high-urgency wants) ซึ่งได้แก่ ความต้องการปัจจัยสี่เพื่อการประทังชีวิต แต่มนุษย์ยังมีความต้องการอีกประเภทหนึ่ง เพื่อยกสถานะของตนในสังคม ซึ่งแกลเบรชเรียกว่า ความต้องการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่ำ (low-urgency wants) ความต้องการประเภทนี้เกิดจากสภาพแวดล้อมในสังคม และที่สำคัญเกิดจากการกระตุ้นของผู้ผลิต สินค้าหรือบริการที่ใช้สนองความต้องการประเภทนี้ แม้จะไม่มี มนุษย์ก็สามารถประทังชีวิตอยู่รอดได้ บริษัทธุรกิจทั้งหลายจึงพยายามสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการผลิตกับความต้องการของมนุษย์ขึ้น โดยอาศัยเครื่องมือในการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย ในกรณีเช่นนี้ แกลเบรชเห็นว่า ปัญญาดั้งเดิมที่บอกแก่เราว่า ความต้องการของมนุษย์เป็นอิสระจากปัจจัยทั้งหลาย มีอาจเป็นที่ยอมรับกันอีกต่อไป ปรากฏการณ์ที่ความต้องการของมนุษย์ถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นโดยการโฆษณาดังกล่าวนี้ แกลเบรชเรียกว่า ผลการพึ่งพา (Dependence Effect)

ปัญหาที่สองของสังคมที่สมบูรณด้วยโภคทรัพย์เช่นสังคมอเมริกันก็คือ ปัญหาเงินเฟ้อ และปัญหาที่สามก็คือปัญหา ความไร้สมดุลแห่งสังคม (social imbalance) แกลเบรชชี้ให้เห็นว่า อิทธิพลของแนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ดั้งเดิม ซึ่งเน้นการเพิ่มผลผลิต และเชื่อถือประสิทธิภาพการทำงานของกลไกราคา ทำให้ภาคเอกชนมีบทบาททางเศรษฐกิจมากเกินไป และภาครัฐบาลมีบทบาทน้อยเกินไป ขณะเดียวกัน ทรัพยากรจำนวนมากในภาคเอกชนถูกจัดสรรไปใช้ในการผลิตสินค้าและบริการซึ่งไม่มีความจำเป็นต่อการครองชีพ ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ แกลเบรชเรียกว่า ความไร้สมดุลแห่งสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ อิทธิพลของปัญญาดั้งเดิมทำให้มีการลงทุนในการผลิตสิ่งที่ใช้สนองความต้องการทางวัตถุมากเกินไป โดยที่มีการลงทุนในด้านตัวมนุษย์น้อยกว่าที่ควร ดังนั้น หากต้องการให้ชีวิตมีคุณภาพที่ดีขึ้น และหากต้องการแก้ปัญหาความยากจนในสังคมที่รุ่งเรืองเช่นสหรัฐอเมริกา จำต้องระงับการผลิตสินค้าและบริการที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต

น้อย เพื่อจะได้นำทรัพยากรมาใช้จัดสรรบริการการศึกษา ที่อยู่อาศัย การสาธารณสุขและอื่นๆ และที่สำคัญก็คือเป้าหมายของสังคมเศรษฐกิจจะต้องเปลี่ยนจากการเพิ่มผลผลิตมาเป็นการกระจายรายได้ประชาชนชาติ

รัฐอุตสาหกรรมสมัยใหม่

ในปี 2509 สถาบันวิทยุบีบีซีแห่งสหราชอาณาจักรเชิญให้เกลเบรชบรรยายในรายการ Reith Lectures (ตั้งตามชื่อ Lore Reith ผู้อำนวยการคนแรกของบีบีซี) เกลเบรชเลือกหัวข้อเรื่อง “รัฐอุตสาหกรรมสมัยใหม่” สารสำคัญของการบรรยายดังกล่าวนี้ต่อมาปรากฏในหนังสือชื่อ *The New Industrial State* ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 2510 เกลเบรชพยายามชี้ให้เห็นว่า ในรัฐอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ระบบเศรษฐกิจถูกครอบงำโดยบริษัทขนาดใหญ่เพียงไม่กี่บริษัท แม้ว่าชาวอเมริกันจำนวนไม่น้อยรู้สึกภูมิใจภูมิใจเป็นนักหนาที่ระบบเศรษฐกิจของตนเป็นระบบที่ไม่มีการวางแผนจากส่วนกลาง (Central planning) แต่แท้ที่จริงแล้วบริษัทขนาดใหญ่ทั้งหลายล้วนแล้วแต่มีการวางแผนทั้งสิ้น และโดยที่บริษัทขนาดใหญ่ปวงสามารถมีอิทธิพลครอบงำระบบเศรษฐกิจได้ การวางแผนของบริษัทขนาดใหญ่เหล่านี้จึงมีผลเสมือนหนึ่งการวางแผนของระบบเศรษฐกิจ

ในความเห็นของเกลเบรช กลุ่มผู้จัดการชั้นกลาง (middle manager) ซึ่งเขาเรียกว่า Techno-structure เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมของบริษัทสมัยใหม่ เพราะอำนาจในการควบคุมจัดการตกอยู่กับบุคคลในกลุ่มนี้ ในรัฐอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับวิสาหกิจเอกชนมิใช่ความสัมพันธ์ทิศทางเดียวอีกต่อไป แต่เป็นความสัมพันธ์สองทิศทาง แต่เดิมนั้นรัฐบาลมีบทบาทในการกำหนดนโยบายต่างๆ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวิสาหกิจเอกชน การสนองตอบของวิสาหกิจเอกชนที่มีต่อการใช้มาตรการต่างๆของรัฐบาล ก็คือ การปรับตัวเพื่อความอยู่รอด แต่ในรัฐอุตสาหกรรมสมัยใหม่ บริษัทขนาดใหญ่สามารถมีอิทธิพลครอบงำรัฐบาลและดำเนินการให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายไปในทางที่ต้องการได้ ไม่นานก็น้อย นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคก็แปรเปลี่ยนไปด้วย แต่เดิมนั้นผู้ผลิตเป็นผู้รับใช้ผู้บริโภค ผู้ผลิตที่ไม่รับใช้ผู้บริโภคยากที่จะอยู่รอดได้ แต่ในรัฐอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ความเป็นราชาของผู้บริโภค (consumer sovereignty) ไม่มีความหมายใดๆ อีกต่อไป เพราะผู้ผลิตไม่จำเป็นต้องผลิตสินค้าตามที่ผู้บริโภคต้องการ ผู้ผลิตต่างหากที่เป็นราชา จะผลิตอะไรและอย่างไรก็ได้ แล้วใช้การโฆษณาเป็นเครื่องมือหลอหลอมรสนิยมของผู้บริโภคให้มาซื้อสินค้าที่ผลิตนั้น

เศรษฐกิจศาสตร์กับเป้าหมายสาธารณะ

ใน *Economics and the Public Purpose* ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 2516 เกลเบรช จำแนกระบบเศรษฐกิจอเมริกันออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งก็คือ ส่วนของระบบเศรษฐกิจที่เป็น

ระบบตลาด (market system) และส่วนที่สองก็คือ ส่วนของระบบเศรษฐกิจที่มีการวางแผน (planning system) ระบบเศรษฐกิจทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และแท้ที่จริงแล้ว ลักษณะน่านับการของระบบตลาด ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมและปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เป็นผลจากการดำเนินการในส่วนของระบบเศรษฐกิจที่มีการวางแผน

แกลเบรทโจมตีทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักนีโอคลาสสิก (Neo-classical Economics) ซึ่งสอนกันในมหาวิทยาลัยว่า ไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมและปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่เกิดขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ พัฒนาการของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ตามไม่ทันการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง อันเป็นเหตุให้ปัญหาเศรษฐกิจต่างๆ ไม่สามารถแก้ไขเยียวยาในเวลาอันควร ทั้งนี้เนื่องจากว่า ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักนีโอคลาสสิกให้ความสนใจเฉพาะแต่ส่วนของระบบเศรษฐกิจที่เป็นระบบตลาดเท่านั้น โดยมีได้สนใจวิเคราะห์ส่วนของระบบเศรษฐกิจที่มีการวางแผนแต่ประการใด แม้กระนั้นก็ตาม สารสำคัญของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่ใช้อธิบายระบบตลาดก็ยังใช้ไม่ได้ เพราะมีข้อสมมติที่ไม่ถูกต้องอยู่อย่างน้อย 2 ประการ คือ

ประการแรก ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักนีโอคลาสสิกมีข้อสมมติว่า บริษัทธุรกิจทั้งหลายไม่มีการแบ่งแยกระหว่างความเป็นเจ้าของ (ownership) กับการควบคุมจัดการ (control) ผู้ประกอบการ (entrepreneur) ตามทฤษฎีนั้นเป็นทั้งเจ้าของและผู้จัดการ แต่แกลเบรทพยายามชี้ให้เห็นว่า ในบริษัทสมัยใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทยักษ์ใหญ่ทั้งหลาย ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของบริษัทมิได้มีส่วนควบคุมจัดการบริษัท การควบคุมจัดการตกอยู่ใต้อำนาจของกลุ่มผู้จัดการชั้นกลาง ซึ่งแกลเบรทเรียกว่า Techno-structure ดังที่แกลเบรทได้สาธยายไว้ใน *The New Industrial State* แล้ว ด้วยเหตุนี้เอง ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักนีโอคลาสสิกจึงไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมของบริษัทธุรกิจที่มีการแบ่งแยกระหว่างความเป็นเจ้าของกับการควบคุมจัดการได้

ประการที่สอง ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของสำนักนีโอคลาสสิกมีข้อสมมติว่า บริษัทธุรกิจทั้งหลายต้องดำเนินการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ มิฉะนั้นจะไม่สามารถอยู่รอดได้ แต่แกลเบรทเห็นว่า ข้อสมมตินี้ไม่ตรงต่อข้อเท็จจริง เพราะในโลกแห่งความเป็นจริง บริษัทธุรกิจเป็นอันมากสามารถดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจตามที่ต้องการได้ ดังจะเห็นได้ว่า แม้แต่นโยบายหรือกฎหมายที่บังคับใช้ บริษัทธุรกิจก็ยังสามารถสร้างแรงกดดันให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือกฎหมายเหล่านั้นได้

ชีวิตการเมือง

แม้แกลเบรทจะใช้เวลาในการผลิตผลงานทางวิชาการมากขึ้น แต่เขาก็ยังมีได้ละทิ้งกิจกรรมทางการเมือง ตามมาตรฐานตะวันตก แกลเบรทเป็นปัญญาชนเสรีนิยม ดังได้กล่าวแล้วว่า

แกลเบรชเคยทำงานรับใช้รัฐบาลของประธานาธิบดี รูสเวลต์ และเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง เขาก็เป็นที่ปรึกษาของนายแอดไล สตีเวนสัน (Adlai Stevenson) ผู้นำฝ่ายเสรีนิยมของพรรค ดีโมแครต จากบทความเรื่อง *Berkeley in the Thirties* ช่วยให้เราทราบว่า แกลเบรชตัดสินใจเป็นผู้สนับสนุนพรรคเดโมแครต ในระหว่างที่เดินทางจากนครออนตาริโอไปศึกษาต่อที่เบิร์กลีย์ในปี 2473 เพราะได้สลับรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากบรรดาเกษตรกรที่ได้พบปะในระหว่างการเดินทางนั้น แกลเบรชกลายเป็นดีโมแครตเต็มตัว แม้เขาจะรู้สึกผิดหวังที่นายสตีเวนสันต้องแพ้การเลือกตั้งประธานาธิบดีอเมริกันถึงสองครั้งสองคราในปี 2495 และปี 2499 แต่ก็มีได้พักผ่อน เขาหันไปสนับสนุนนายจอห์น เอฟ. เคนเนดี ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีอเมริกันในปี 2503 และทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างค่ายของนายสตีเวนสันกับค่ายของเคนเนดี กระนั้นก็ตาม ความกินเหนงแกลบใจระหว่างบุคคลสองกลุ่มนี้ก็ยังคงมีอยู่ แกลเบรชรับตำแหน่งประธานกลุ่ม *Americans for Democratic Action* สายสัมพันธ์ที่เขามีกับตระกูลเคนเนดีทำให้เขาได้เป็นที่ปรึกษาของเคนเนดี จนกระทั่งเคนเนดีสามารถก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งประธานาธิบดีอเมริกันในที่สุด และเคนเนดีก็ตอบแทนเขาด้วยการแต่งตั้งให้เป็นเอกอัครราชทูตอเมริกันประจำประเทศอินเดียในปี 2504 เขาดำรงตำแหน่งนี้อยู่จนกระทั่งประธานาธิบดีเคนเนดีถึงแก่กรรมในปี 2506

แกลเบรชได้เล่าประสบการณ์ระหว่างที่อยู่ในอินเดียไว้ในหนังสือ ชื่อ *Ambassador's Journal* (Boston : Houghton Mifflin, 1969) ในระหว่างที่รับตำแหน่งเอกอัครราชทูตอเมริกันประจำอินเดียนี้อเอง เขาสนใจศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมอินเดีย จนได้เขียนหนังสือร่วมกับนายรันธวา (M.S. Randhawa) เรื่อง *Indian Painting : Scene, Themes and Legend* นอกจากนี้มหาวิทยาลัยต่างๆ ในอินเดียมักจะเชิญเขาไปแสดงปาฐกถา และหัวข้อที่เขาเลือกพูดเป็นส่วนใหญ่ก็คือ การพัฒนาเศรษฐกิจ บทปาฐกถาเหล่านี้ต่อมาได้ตีพิมพ์ไว้ในหนังสือ ชื่อ *Economic Development* (Harvard University Press 1962) หนังสือเล่มนี้นายเสนห์ จามริกแปลเป็นภาษาไทยแล้วในชื่อว่า *แนวทางพัฒนาเศรษฐกิจ* (โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2507)

หลังจากที่เคนเนดีถึงแก่กรรม ลินดอน บี. จอห์นสัน ก็ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอเมริกัน ในระหว่างที่เคนเนดีมีชีวิตอยู่นั้น ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเคนเนดีกับกลุ่มจอห์นสันไม่รู้ราบริ่นนัก คุณชื่อของเคนเนดีมักจะถูกลืมจอห์นสันว่า มิได้มาจากหอคอยงาช้าง และจอห์นสันเองก็มีปมด้อยในเรื่องนี้ เพราะจอห์นสันมิได้จบจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ดังนั้นจอห์นสันจึงมีปัญหาค่อนข้างมากในระยะแรกที่ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอเมริกัน เพราะตำแหน่งสำคัญที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายต่างๆ ล้วนถูกยึดกุมโดยคนของเคนเนดีเกือบทั้งสิ้น แกลเบรชนับได้ว่าเป็น ‘คน’ ของเคนเนดีคนแรกๆ ที่ยอมทำงานให้จอห์นสัน ซึ่งยังความไม่พอใจแก่กลุ่มของเคนเนดีเป็นอย่างมาก แกลเบรชถูกกล่าวหาว่าแปรพักตร์ บ้างก็กล่าวหาว่า

แกลเบรชเป็นนักทฤษฎีโอกาส ผู้ต้องการเถลิงอำนาจตลอดกาล แต่แกลเบรชกลับเห็นว่า จอห์นสันมีแนวความคิดเสรีนิยมที่พอจะร่วมสังฆกรรมได้บ้างเท่านั้นเอง

โลกหนังสือของแกลเบรช

นับตั้งแต่ปี 2499 เป็นต้นมา แกลเบรชมักจะเก็บตัวเขียนหนังสือในสถานที่สองแห่ง คือที่ Gstaad ในสวิตเซอร์แลนด์สำหรับฤดูหนาว และที่ Newfane ในมลรัฐเวอร์จิเนียสำหรับฤดูร้อน

นอกเหนือจากหนังสือสำคัญ 4 เล่มที่กล่าวข้างต้นแล้ว งานเขียนชิ้นสำคัญอื่นๆ ได้แก่

(1) *The Great Crash 1929* ซึ่งอธิบายภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาในปี 2472 หนังสือเล่มนี้ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 2497

(2) *Money : Whence It Came and Where It Went* ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินและการธนาคาร ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี 2518

(3) *The Age of Uncertainty* ซึ่งอธิบายแนวความคิดของนักเศรษฐศาสตร์คนสำคัญ และผลกระทบที่เกิดจากแนวความคิดเหล่านั้น เนื้อหาสาระของหนังสือเล่มนี้ เดิมเป็นบทบรรยายรายการโทรทัศน์ชื่อเดียวกันนี้ของ BBC ซึ่งออกอากาศในปี 2520

นอกจากงานเขียนทางวิชาการแล้ว แกลเบรชยังได้เขียนนวนิยายเสียดสีสังคมอีกสองเรื่อง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นหนังสือขายดีทั้งสิ้น คือ *The Triumph* และ *The McLandress Dimension* สำหรับนวนิยายเรื่องหลังนี้ เขาใช้นามปากกาว่า มาร์ก อีเปอร์เนย์ (Mark Epemay)

นักเศรษฐศาสตร์ผู้ไม่มีน้ำยา?

แกลเบรชมักจะถูกโจมตีว่าเป็นนักเศรษฐศาสตร์ผู้ไม่มีน้ำยา เพราะมิได้มีผลงานทางวิชาการในแนวทางอันเป็นที่ยอมรับของนักเศรษฐศาสตร์ใน 'หอคอยงาช้าง' หนังสือทุกเล่มของเขาได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ทั้งจากประชาชนคนสามัญ และจากนักวิชาการสาขาเศรษฐศาสตร์ ผู้ที่ชื่นชมงานเขียนของเขาก็มีมาก แต่ขณะเดียวกัน ผู้ที่โจมตีก็มีไม่น้อย การโจมตีส่วนใหญ่มักจะมาจากนักเศรษฐศาสตร์ ผู้มีความคิดเสรีนิยมเชิงขวา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักเศรษฐศาสตร์ชิคาโกในสหรัฐอเมริกา และ Institute of Economic Affairs ในสหราชอาณาจักร

ในปี 2520 มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) ผู้นำแห่งสำนักเศรษฐศาสตร์ชิคาโก ผู้ได้รับรางวัลโนเบลในปี 2519 ถึงกับออกโรงโจมตีแนวความคิดของแกลเบรชด้วยตนเอง ดังปรากฏในหนังสือ ชื่อ *From Galbraith to Economic Freedom* (London : Institute of Economic

Affairs, 1977) อาร์เธอร์ เซลดอน (Arthur Seldon) ผู้อำนวยการฝ่ายบรรณาธิการของ Institute of Economic Affairs ได้กล่าวไว้ในบทนำหนังสือเล่มนี้ ความตอนหนึ่งว่า

“...อิทธิพลของศาสตราจารย์เกลเบรธในสหราชอาณาจักรนั้น อธิบายมิได้ง่ายนัก ความฉลาดปราดเปรื่องและความสามารถของเขาในการใช้วลีหรือคำ ที่ตรงความทรงจำ อาจสร้างความพอกพองใจแก่สื่อมวลชนทั้งหลาย ซึ่งต้องการความบันเทิงเพื่อประเทืองปัญญาอยู่แล้ว ศาสตราจารย์เกลเบรธอาจเป็นนักเศรษฐศาสตร์ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในหมู่นอกวงการเศรษฐศาสตร์มากที่สุดคนหนึ่ง แต่เขาก็ได้สร้างผลกระทบต่อเศรษฐศาสตร์ หรือต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพเพียงน้อยนิด...”

เซลดอนแสดงความไม่พอใจไปไกล ถึงกับโจมตี BBC ที่ปล่อยให้เกลเบรธจัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ทั้งๆที่มีนักเศรษฐศาสตร์อีกมากหลายที่มีความรู้ความสามารถมากกว่า เกลเบรธ ซึ่งสมควรได้รับพิจารณาให้จัดรายการดังกล่าว ไม่เพียงแต่เท่านั้น เซลดอนยังโจมตีวิทยาลัยตรีนิติ (Trinity College) แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ที่แต่งตั้งให้เกลเบรธเป็นศาสตราจารย์รับเชิญ (Fellow) ในปีการศึกษา 2513-2514

การที่นักเศรษฐศาสตร์ฝ่ายเสรีนิยมเยี่ยงเขาต้องโจมตีเกลเบรธอย่างหนักในระยะหลังนี้ เพราะกระแสความคิดของเกลเบรธกำลังมีอิทธิพลในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเคยหลีกเลี่ยงไม่กล่าวถึงความคิดของเกลเบรธ ก็ไม่สามารถทำเช่นนั้นอีกต่อไป ดังจะเป็นได้จากตำราเศรษฐศาสตร์ที่เขียนโดยนายพอล แซมมวลสัน (Paul A. Samuelson) ก็ดี หรือที่เขียนโดยนายริชาร์ด ลิปซีย์ (Richard G. Lipsey) และนายปีเตอร์ สไตน์เนอร์ (Peter O. Steiner) ก็ดี แต่ถึงจะมีการโจมตีเกลเบรธอย่างไร วงวิชาการสาขาเศรษฐศาสตร์ก็อาจจะละเลยที่จะไม่ยกย่องเกลเบรธ ด้วยเหตุนี้ จอห์น เคนเนธ เกลเบรธ จึงได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมเศรษฐศาสตร์อเมริกัน (American Economic Association) ในปี 2515

เกลเบรธไม่เพียงแต่จะถูกโจมตีจากนักเศรษฐศาสตร์ฝ่ายเสรีนิยมเยี่ยงเขาเท่านั้น หากทว่ายังถูกโจมตีจากนักเศรษฐศาสตร์ฝ่ายซ้ายอีกด้วย ฝ่ายซ้ายยังคงถือว่า เกลเบรธเป็นพวกเสรีนิยม และพยายามชี้ให้เห็นว่า ความคิดของเกลเบรธมิใช่ของใหม่ เพราะล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่นักเศรษฐศาสตร์ฝ่ายซ้ายได้เคยเสนอการวิเคราะห์มาแล้วทั้งสิ้น แต่ที่สำคัญก็คือ ความคิดของเกลเบรธยังมีลักษณะปกป้องผลประโยชน์ทางชนชั้นแห่งตน

เกลเบรธจะเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่มี ‘น้ำยา’ หรือไม่ กระแสธารแห่งประวัติศาสตร์เท่านั้น ที่จะบอกเราได้...

ภาคผนวก

งานเขียนที่สำคัญของ จอห์น เคนเนธ แกลเบอร์ธ

1. *A Theory of Price Control*. Harvard University Press, 1952.
2. *American Capitalism*. Boston : Houghton Mifflin, 1952; revised edition, 1956.
3. *The Great Crash 1929*. Boston : Houghton Mifflin, 1954.
4. *Economics and the Art of Controversy*. Rutgers University Press, 1955.
5. *The Affluent Society*. Boston :Houghton Mifflin, 1958.
6. *The Liberal Hour*. Boston : Houghton Mifflin, 1960.
7. *Economic Development*. Harvard University Press, 1962.
8. *The Non-Potable Scotch*. London : Hamish Hamilton, 1964.
9. *The New Industrial State*. London : Hamish Hamilton, 1967.
10. *Ambassador's Journal*. Boston : Houghton Mifflin, 1969.
11. *Economics, Peace, and Laughter*. Boston : Houghton Mifflin, 1971.
12. *Economics and the Public Purpose*. Boston : Houghton Mifflin, 1973.
13. *A China Passage*.
14. *Money : Whence It Came Where It Went*. London Andre Deutsch, 1975.
15. *The Age of Uncertainty*. Boston : Houghton Mifflin, 1977.

ในงานเลี้ยงฉลองหนังสือเล่มใหม่ของแกลเบอร์ธ ณ โรงแรมปลาซา (Plaza Hotel) นครนิวยอร์กในปี 2512 ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ *New York Times* ได้รายงานไว้ในฉบับวันที่ 23 พฤศจิกายน 2512 ว่าในงานเลี้ยงนั้น

“แกลเบอร์ธได้รับรางวัล Calvin Coolidge Good Behavior Sash (สำหรับความประพฤติของเขาในข้อที่ว่าเขาไม่เคยพุดกับใคร เว้นแต่คู่สนทนาจะเอื้อนเอ่ยจู้จี้ขึ้นก่อน) แล้วก็ได้รับเหรียญ Narcissus Medal (ด้วยเหตุผลซึ่งมีจำต้องมีคำอธิบาย) ต่อจากนั้นก็ได้รับรางวัล Croesus Peace Award (สำหรับการอุทิศชีวิตเพื่อหาเงินมิใช่เพื่อทำสงคราม) รางวัล Heart of Lion Award (สำหรับการเรียกร้องอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ทั้งๆ ที่ไม่เคยประสบผลสำเร็จ) รางวัล Green Giant Gardening Award (สำหรับข้าวโพดที่สมบูรณ์และฟุ่มเฟือยที่สุด) รางวัล Odd Fellow from Canada Award (สำหรับการช่วยเหลือคานาคาด้วยการอพยพมาอยู่สหรัฐอเมริกา) และท้ายที่สุดเครื่องราชอิสริยาภรณ์ Pink Garter (สำหรับความสุภาพอ่อนน้อมที่มีต่อสุภาพสตรีทั้งหลาย โดยมีได้คำนึงถึงสถานภาพการสมรสครั้งที่แล้ว)..”

หนังสืออ้างอิง

1. Charles H. Hessions, *John Kenneth Galbraith and His Critics*. New York : New American Library, 1972.
2. Myron E. Sharpe, *John Kenneth Galbraith and the Lower Economics*. London : Macmilan, 1973.
3. Milton Friedman, *From Galbraith to Economic Freedom*. London : Institute of Economic Affairs, 1977.
4. Bob Fitch, "A Galbraith Reappraisal : The Ideologue as Gadfly" *Ramparts* (May, 1968).
5. Richard T. Gill, (ed.) *Great Debates in Economics*. Pacific Palisades, California : Goodyear Publishing Co., Inc., 1976.